

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJASTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO IV.

LJUBLJANA, PETEK, 8. MARCA 1940.

ŠTEV. 26.

NAŠ VZORNIK IN ZAVETNIK

Profesor na Sorboni

Sv. Tomaž (1227—1274) je bil iz reda dominikancev ali pridigarjev, ki so si postavili za glavno nalogo poučevati ljudstvo s pridigami, med višjimi sloji pa pospeševati versko izobrazbo z dobrimi krščanskimi šolami. Sv. Tomaž si je izbral drugo nalogo »magistra«: bil je univerzitetni profesor modroslovja na pariški univerzi. Od časa do časa je predaval tudi drugod, oglasil se je malone na vseh tedanjih pomembnejših visokih šolah, ker so ga povsod z največjim veseljem poslušali in zelo vabili.

Summa theologiae, veličastna zgradba srednjeveške filozofije

Njegovi spisi so številni in izredno obširni. Najvažnejše in najbolj dovršeno delo je Summa theologiae, ki obravnava vso krščansko filozofijo in teologijo. Še sedaj velja to delo za največje in najgloblje teološko delo, ki ga ni še nihče dosegel, kaj šele prekosil.

Zanimivo je, da jo je bil sv. Tomaž sestavil kot šolski učbenik za svoje slušatelje. Toda čeprav je bila pisana »za začetnike«, kot pravi sv. Tomaž sam v uvodu, si vendar največji učenjaki že šest stoletij in pol ubijajo glave ob njej, črpajo iz nje najlepše misli in še je ne morejo vedno do konca doumeti.

Angelsko čist

Z globoko učenostjo pa se je pri sv. Tomažu vedno družila velika svetost. Sv. Tomaž si je zaslužil sloves, da je največji učenjak med svetniki in največji svetnik med učenjaki.

Posebno vidni sta pri sv. Tomažu dve čednosti: čistost in ponižnost.

Od prve mladosti vse do zadnjih let je živel popolnoma neomadeževan. Splošno mislijo, da je užival glede tega posebno varstvo božje. Zanimivo je, kaj pripominja k temu moderni francoski tomist (t. j. filozof iz šole sv. Tomaža) Sertillanges: Tomaž bi najbrž nikoli ne bil dosegel tolikšne duhovne moči, bistrosti in jasnosti, ko bi se v telesu in v duhu ne bil ohranil tako nepokvarjenega in čistega. Do tega prepričanja je prišel Sertillanges, ko je vprav iz današnjih razmer videl, koliko mladih življenj in nadobudnih duhov ubije moralna pokvarjenost.

Velik v ponižnosti

Redovni bratje in oni, ki so sv. Tomaža поблиže poznali, so občudovali na njem zlasti njegovo veliko ponižnost. Tako pravijo, da mu je nekoč, ko je med skupnim obedom na glas čital sv. pismo, predstojnik popravil zaradi poudarka neko besedo, ki jo je bil Tomaž izgovoril. Sv. Tomaž jo je brez ugovora ponovil s poudarkom, kot ga je hotel predstojnik. Po obedu mu neki sobrat s posmehom omeni: »Najbrž sam ne veš, da si bil tisto mesto prav naglasil!« Z vso resnostjo mu odvrne sv. Tomaž: »En naglas tako ali tako, to je končno prav majhnega pomena. Velikega pomena pa je, da se mlad človek nauči ubogati.«

Ob drugi priliki, sporočajo življenjepisci, je prišel sv. Tomaž v drug samostan, kjer ga niso vsi poznali. Brat vratar, ki ga je ravno srečal, si še mislil ni, koga ima pred seboj, in ga je hitro poprosil, naj mu pomaga riniti voziček s sočivjem skozi mesto. Brez besedice mu je bil sv. Tomaž na uslugo.

Seveda se kažejo v takih anekdotah tudi posebnosti srednjeveškega življenja, ki jih ne smemo kar tako prenašati v naš čas. Vendar pogledimo preko malenkostne vnanjosti do prave vsebine, do zatajevanja in duhovne moči, ki se v tem razodeva.

Tudi študij je lahko sredstvo posvečenja

Še eno potezo v duhovnem liku sv. Tomaža naj poudarimo. Njegov življenjski poklic je bil študij in znanstveno delo; in prav s študijem je Tomaž samega sebe posvetil in postal sveti Tomaž.

Sam je povedal, da nikoli ni začel študija, ne da bi se bil prej za kratko zbral in nekoliko pomolil. Svojemu velikemu prijatelju in nekdanjemu soščolcu sv. Bonaventuri je zaupal, da se je več kakor iz knjig naučil iz premišljevanja kleče pred sv. razpelom.

Mladini visok vzor

Ali ni ta veličastni svetniški lik sv. Tomaža pravi ideal za današnjo dijaško mladino? Moderna doba je znanost povzdignila in zahteva široke izobrazbe in pridnega študija. Žal pa je pri tem pozabila na krščanski ideal, da je treba duhovno izobrazbo vedno združevati s srčno kulturo, s plemenitostjo in značajnostjo.

Vsako leto študent precej napreduje v izobrazbi in znanju, prav malo pa jih je, ki bi se istočasno tudi v značaju pomaknili eno stopnjo više. Tako se dogaja, da je premnog dijak ob koncu šolskih let prava neharmonična duhovna spaka: znanje močno in razvito, značaj slabičevski in zaostal; umsko dozorel, npravno pa žal razjeden od gnilobe.

Današnje razmere kriče zahtevajo, da si šolska mladina izbere nove, boljše vzore, kot jih je

imela do zdaj. To naj bo vprav sv. Tomaž, njen zavetnik. Ob njem naj katoliški dijak spet uzre pravi smisel svojega učenja. Ob vzoru sv. Tomaža naj se zave, da načitanost in učenje še dolgo ni vse, da je poleg študija in poleg šolskih uspehov krepost in značaj nekaj, kar je še mnogo več kot talent in izobrazba.

Tako bo dobilo dijakovo delo bogatejšo vsebino in višji pomen. Življenje dijaka pa bo dobilo tisti krščanski značaj, ki ga mora imeti.

Globoka verska zavest Fincev

Neka časopisna agencija v Ženevi je prejela sledeče pismo od enega svojih finskih dopisnikov:

Vsak dan nam postaja bolj jasno, da smatra naš narod to vojsko za sveto vojsko. Bog je hotel to preizkušnjo, da nam postane vir blagoslova. Pripravljeni smo na največje žrtve. Verujemo pa, da se bodo zaradi naših žrtev spreobrnil milijoni zaslužjenih Rusov in se vrnili k evangeliju. Bog je dal našemu narodu čudovito edinost. Ko bo vojna končana, bo naša prva dolžnost, da to edinost ohranimo.

General Mannerheim je obrnil našo pozornost na to stran vojne, ko je izjavil, da je to vojna za obrambo družine, vere in domovine. To se tudi zaveda vsak Fince. Civilno prebivalstvo neprestano prosi Boga za pomoč in vojski poročajo s fronte, da so se izročili mogočnemu božjemu varstvu in da je njihovo življenje en sam neprestan čudež.

Poročajo nam, da naši vojaki kleče molijo v šotorih, preden odidejo v boj.

Sv. pismo je njihovo najboljšo orožje. Na bojnem polju so našli poročnika, ki je ležal z glavo na odprtem sv. pismu. Nekaj trenutkov pred svojo smrtjo je še bral svojim vojakom iz sv. pisma. Do Rusov ne čutimo nobenega sovražstva, ampak le sočutje. Neki častnik mi je pripovedoval, da je videl z lastnimi očmi, kako je neki finski vojak dal ruskemu ujetni-

ku rokavice, ko je bilo 40° mraza, sam pa je ostal brez njih.

V nekaj tednih so sovjetski aeroplani zmetali na naša mesta in naše vasi približno 7000 bomb in so pritem pobili le 18 ljudi. Čeprav piloti merijo zlasti na cerkve, jih je Bog obvaroval pred razrušenjem. V treh mestih so našli okrog cerkva bombe, ki niso eksplodirale.

V Tampere je bila med nekim bombardiranjem v veliki nevarnosti bolnica, dasi so se znaki Rdečega križa prav dobro videli. Ena bomba je padla na kapelo poslopja, druge bombe pa so padle na pokopališče blizu bolnice. Bomba, ki je padla na kapelo, je uničila vse, toda kip, ki je predstavljal Kristusa na vrtu Getsemani in je bil pritrjen na stranski steni, in Kristusov kip, ki je bil v velikem oltarju, sta ostala nedotaknjena. Velik križ iz železa in Kristusov kip iz granita, ki sta bila ob vstopu na pokopališče, sta ostala prav tako nepoškodovana.

Naš sovražnik more vse uničiti, razen milosrčne Kristusove ljubezni. Upamo, da nam bodo krščanske dežele prihitele na pomoč, zakaj trajen mir na svetu bo nemogoč, dokler razdiralni boljševizem ne bo premagan.

Opomba: Finci so po večini protestantske vere. Njihova vlada je socialistična. Zato je razumljivo, da uživa Finska velike simpatije po svetu, zlasti med delavstvom, ki je po večini socialistično.

Velika ovira za pokristjanjenje Azije odpravljena

L. 1936. je papeška kongregacija za misijone dovolila japonskim škofom, da katoliški Japonci smejo častiti svoje prednike, v kolikor je to češčenje izraz spoštovanja do umrlih in ne versko dejanje. Kakor hitro pa bi kje to češčenje dobilo verski značaj, ga je treba odpraviti.

Ta odločba je za pokristjanjenje Vzhoda silnega pomena, ker je s tem misijonarjem delo zelo olajšano. »Osservatore Romano« je k temu napisal: »Jasno je, da se bo ta odločba, ki velja za Japonce, raztegnila tudi na Kitajce in na vse tiste narode, ki živijo v podobnih okoliščinah in imajo slične navade. Papež Pij XII. je v svoji prvi okrožnici poudaril, da hoče Cerkev spoštovati in gojiti vse navade in običaje, ki niso neločljivo zvezani z verskimi zmotami. S tem je naznanil, da se bo ta odločba uveljavila tudi za Kitajce. Tako se je srečno končal preprič, ki se je vlekel skozi tri stoletja in ves ta čas zaviral delo misijonarjev. In res je Pij XII. čez nekaj tednov to odločbo izdal.

Olajšale so tako rešitev tudi kitajske oblasti, ki so večkrat uradno izjavile, da sicer Kitajci Konfucija visoko cenijo in gledajo v njem vzor pravega Kitajca, vendar pa to češčenje ni izraz vere, marveč sinovskega spoštovanja. Zato katoliški cerkveni krogi po pravici sklepajo, da tako češčenje Konfucija, kakršno je danes v navadi, katoliški veri ni nevarno. Zato ta običaj poganških Kitajcev ne more ovirati pri vstopu v katoliško Cerkev.

Odlikovani jezuitski znanstvenik

Akademija znanosti v Parizu je nagradila jezuita p. Teilharda de Chardina za njegove znanstvene zasluge na področju paleontologije v Aziji.

P. Chardin deluje v geološkem inštitutu v Peipingu že od njegovega početka. Izpeljal je več znanstvenih ekspedicij v razne kraje Azije. Pri njegovi zadnji ekspediciji mu je pomagala harvardska univerza v Združenih ameriških državah.

Kdo se prepira, kdo pada v nesrečo? Kdo ima rane brez vzroka, kdo motne oči? — Ali ne oni, ki pri vinu sedi in kozarce izpraznjuje?

Preg 23, 29 - 30

Smrt francoskega komunista

Odličen francoski duhovnik, ki sedaj služi v vojski kot oficir, je v »La France catholique« objavil naslednjo zgodbo:

31. avgusta smo prišli v neko lo-rensko vas. Rezervisti so si še urejali svoja prenočišča, ko je nekdo pritekel k meni in mi zaklical:

»Gospod kapetan, neki vojak se je zabodel!«

V nekaj skokih sem bil na skednju, kjer se je zgodila nesreča. Na slami je ležal močan človek z ugaslimi očmi, bledim obrazom in mrzlimi rokami. Prsa je imel prebodena z bajonetom. Bil je to 43 letni rezervist in strasten komunistični borec.

Pokleknil sem poleg njega in mu dejal, naj mi stisne roko, če me sliši. In res me je še slišal. Ker se mi je zdelo, da bo vsak čas umrl, sem mu hitro dal odvezo in sv. poslednje olje.

Toda božje usmiljenje se je hotelo razodeti na vse lepši način.

Umirajočega so položili na nosilnico in ga odnesli iz skednje, da bi ga odpeljali v bolnišnico. Tedaj pa se je hipoma zavedel, odprl oči in ko me je zagledal, mi je dejal: »Gospod kapetan, jaz nisem strahopetec. Vedno sem vestno vršil svojo nalogo in prositi sem vas celo hotel, da bi me poslali v prvo bojno vrsto.«

Potem pa se je obrnil k vsem navzočim vojakom: »Poslušajte fantje, nekaj bi vam rad povedal.« In v grobni tišini je jasno izjavil:

»Jaz sem bil komunist, veroval sem v komunizem, v njem sem videl svoj ideal, toda varal sem se. Bil sem prevaran. In glejte, zato sem izgubil pogum. Življenje se mi je zagnusilo. Večkrat mi je prišlo na misel, da bi šel v kako cerkev in molil, pa me je zadrževal ozir na tovariše. Toda sedaj se več ne bojim priznati, da se vračam k veri svoje mladosti.«

Ob teh zadnjih besedah se je lepo in pobožno pokrižal, potem pa je nadaljeval:

»Na žalost sem v nekem svojem pismu zahteval civilen pogreb, sedaj pa to preklicujem. Cerkveno hočem biti pokopan.«

Ko sem ga tolažil in mu vlival poguma in mu govoril o materi, ženi in otroku, mi je dejal: »Prav dobro vem, gospod kapetan, da sem pravkar storil velik zločin.«

»Res je, nesrečnež, velik zločin. In za ta zločin in za vse druge vaše grehe sem vam pravkar dal odvezo. Toda ker ste sedaj pri popolni zavesti, ali hočete, da odvezo ponovim?«

»Da.«

»Potem pa iz vsega svojega srca ponavljajte za mano besede: »Moj Bog, verujem v Te... Moj Bog, upam v Te in ljubim Te iz vsega svojega srca. Iskreno obžalujem vse svoje grehe in Te zanje prosim odpuščanja.«

Bolnik je glasno ponovil vse te kratke molitve. Ko je končal, sem mu dal odvezo, on pa se je še enkrat prav lepo pokrižal.

Rani je podlegel šele čez 12 dni. Bil je ves srečen, da je še enkrat lahko videl svojo mater, ženo in hčerko in jim mogel sam povedati, da je zopet našel Boga.

Pokopan je bil cerkveno na domačem pokopališču.

V tisku je in v nekaj tednih izide

Naša Pot XXI.

Dr. Aleš Ušeničnik

„Quadragesimo anno“
z obširnimi komentarjem

Obseg okoli 300 strani. — Cene bodo 30.-, 45.-, 60.- din.

„Quadragesimo anno“
je okrožnica svetovno zgodovinskega pomena.

Podprite dobro in važno stvar!
Zato priglašajte sebe in druge kot prednaročnike!

Kdo naj bo popoln abstinent?

Mogoče nimajo nikjer na svetu toliko skušenj o alkoholizmu in njegovih posledicah kakor v Ameriki in na Angleškem. Zato je naravno, da se je tam začelo prvo abstinentično gibanje. Najbrže imajo tam tudi največ zdravnikov, ki so se temu vprašanju posvetili.

Glede popolne zdržnosti in uživanja alkoholnih pijač so v anglosaškem svetu nastale sledeče smernice:

1. Popolnoma se mora zdržati vseh upijanljivih pijač mladina do nekako 20. leta. To pravilo so bili postavili že stari misleci (Platon) in ga je v vsem potrdila novodobna zdravniška veda.

2. Popoln abstinent mora biti vsakdo, ki nosi veliko odgovornost za življenje drugih ljudi. Tako službo opravljajo vlakovodje, šoferji, aviatiki itd. Praviijo, da vsaka količina zaužitega alkohola zmanjšuje prisotnost duha, ki jim

je ob nenadnih, usodnih primerih neobhodno potrebna.

3. Alkohola se morajo popolnoma zdržati tisti, ki hočejo doseči posebne uspehe kot atleti, kot duševni delavci itd.

4. Popolna zdržnost je neogibno potrebna vsem, ki so zapadli alkoholizmu. Ozdraveti in zdravi ostati morejo le, če se popolnoma zdrže vsake upijanljive pijače. Vsak kozarec takoj vzbudi spečo strast.

5. Popolnoma se morajo zdržati alkohola tudi tisti, ki imajo v družini poleg sebe alkoholike. Ljubezen zahteva, da s pitjem ne vzbujajo poželenja tistim, ki se pitju morajo odpovedati.

6. Zelo se priporoča popolna zdržnost tudi vsem, ki imajo v najbližjem sorodstvu pijance ali umobolne. Treba je vedeti, da pogubnemu vplivu alkohola predvsem podležejo taki, ki imajo zelo občutljivo živčevje. To so zlasti umetniško nadarjeni ljudje: pesniki, pisatelji, slikarji itd.

7. Seveda mora biti popoln abstinent vsakdo, kdor dela za treznost. Zgledi vlečejo.

Varujte se pa, da vaša srca ne bodo obtežena s požrešnostjo in pijanostjo.

Luk 21, 34

Moderen verouk v Južni Ameriki

IZNAJDLJIVOST KATOLIČANOV

Južnoameriške države so katoliške države. Težave, ki se stavljajo katoličanom na pot pri razširjanju besede božje, so seveda ogromne. Velikanske razdalje, slabe ceste, poleg tega pa še pomanjkanje duhovništva močno ovirajo delo za poglobitev verske zavesti. Toda južnoameriški katoličani so akcijski ljudje in zato tudi iznajdljivi. Iskali so novih in novih možnosti, da bi bili otroci poučeni v verskih resnicah. Ustanovili so razne družbe, katerih naloga je, da najdejo nove metode za poučevanje veronauka, obenem pa tudi skrbijo za učila.

POUK S TISKOM IN SLIKAMI

Ena izmed največjih takih družb je »katehetski svet« v Buenos Airesu. Njegov delokrog obsega vso Argentino, njena naloga pa je, da omogoči kar najpopolnejši verski pouk. Izdaja knjige in komentarje za vse stopnje šol in dijaštva. Zbral je bogato zbirko slik: od velikih podob do majhnih podob, ki jih dobivajo otroci za pridnost. Na njih so upodobljene vse zgodbe, veliki katekizem, liturgija, zakramentalno življenje kristjanov.

POUK S FILMOM

Zelo učinkovito pomaga pri verskem pouku film. So filmi, ki predvajajo cele prizore iz sv. pisma, ponazarjajo posamezne verske resnice, razlagajo zakramente, božje in cerkvene zapovedi, sveto mašo itd. Družba ima filme o angelih varuhih, o rožnem vencu, o Križevem potu, o življenju svetnikov in o prizorih iz zgodovine Cerkve in misijonstva.

Vino, ki ga neizmerno pijejo, napravi zdražbe in jezo in veliko razprtij.

Sir 31, 38

„Za sibirskim zlatom“

Amerikanski inženir John D. Littlepage, ki je bil deset let podratelj ruskega trusta za izkoriščanje zlatih rudnikov v Sibiriji, je napisal to knjigo. Amerikanec, ki se odpove vsem udobnostim modernega življenja; inženir, ki se deset let zakopje v rudnike v najmrzlejših sibirskih pokrajinah in v službi Sovjetov deset let stika za zlatom, tak mož ne more biti nasprotnik komunizma. Če pa po desetletnih izkušnjah nasprotnik postane, je njegova sodba tem hujša in tem bolj uničujoča.

Takole piše: Sovjeti hočejo, da bi v industriji gospodarili komunistični

politikanti. Kdor ni v stranki, mora izginiti, pa bodi sicer največji strokovnjak. Dokler bo sovjetski režim tak, bo venomer koval zarote proti drugim, sposobne in podjetne ljudi moral in dušil navdušenje in veselje do dela, ki brez njega ni napredka.

Tako je po pričevanju tega ameriškega, od kraja nevtralnega opazovalca, desetletna izkušnja dokazala, da tudi komunistična gospodarska načela vodijo v propad. Kdo naj še kaj verjame ljudem, ki bi nas radi s takim rajem osrečili?

U smrti za tovariša

Te dni so opravili v baziliki sv. Maksima v Parizu zadušnico za dominikanskim patrom p. Geofreyem, ki je padel koncem novembra 1939. na zapadni fronti pri izvrševanju svoje službe.

Njegov oče je bil general. Tudi sam je vstopil v vojaško službo k letalcem. Vendar ga je Bog klical drugam. Odločil se je za redovniško življenje in vstopil v dominikanski red. L. 1934. je tako dobro končal filozofske in teološke študije, da ga je general reda takoj imenoval za profesorja na slavni dominikanski univerzi »Angelicum« v Rimu. Tu ga je lansko jesen zalotila mobilizacija. Takoj je odpotoval na odkazano mu mesto.

25. novembra je bil njegov kapetan, oče treh otrok, določen, da gre na izredno nevaren polet nad nemškimi ozemljem. P. Geofroy se je v zavesti, da bodo ti trije otroci skoro gotovo čez nekaj ur brez očeta, javil kot prostovoljec na mesto kapetana. Major je tej želji ustrelel.

A p. Geofroy se ni več vrnil. Postal je žrtev ljubezni do bližnjega.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).

KRŠČANSKI PISATELJI SEVERA

Cela vrsta skandinavskih pesnikov in pisateljev v svojih delih širi katoliško vero in pravost.

Švedinja Selma Lagerlöf se more prištevat med pisatelje, ki v svojih delih branijo krščansko pravno življenje. Piše idealistično.

Šved Blomberg se je od socialne demokracije povrnil h krščanstvu. Najboljši njegov roman »Požar v snegu« je zasnovan v močnih podobah.

Izrazito verski roman v poslednjem času so »Otroci gospoda Bugeja«, ki jih je napisala Karin Glöersen. Mojstrsko je obdelano življenje mladega človeka,

čigar mati je bila brezverka, oče pa slab katoličan. Zaradi tega ni mogel svojemu sinu poskrbeti za globljo versko izobrazbo. Junak se sam s seboj bori, dokler si preko bojev ne pribori žive vere. Vse delo preveva silen duh odpovedi in junaške požrtvovalnosti.

Tudi nekateri finski pisatelji izpričujejo v svojih delih živo vero. Linnanoski v romanu »Kmetica iz Heikkilä« slika delovanje božje Previdnosti na vse življenje. Podoben je roman »Naše srce« pisatelja Olafa Enckella z vzhodnega dela Karelije. V delu se kaže vzhodni način mišljenja in ruski duhovni vpliv.

Vino rodi nečistost in pijanost in hrup; kdor koli ima v njem veselje, ne bo nikdar moder.

Preg 20, 1